כהן גדול פרק שביעי נזיר נד.

מסורת הש"ס

דאמר מר עומאה בוקעת ועולה. ועשה קבר כגופו של מת עצמו והמהלך עליו אע"פ שאין טוגע אלא מאהיל טומ"ת: **ואילו גבי נגיעה אמר רב יהודה תניא.** דעד כאן מיירי בטומאת אהל מדכתיב ביה על פני השדה ומכאן ואילך בנגיעה דהא הדר ביה קרא ואמר וכל הנוגע בעצם או בחלל או במת או בקבר: ה"ג **כמת זה המחולל מן המת.** ואין עליו כבר כרלוו: **או בקבר אר"ל זה קבר שלפני הדיבור.** כלומר שהעובדי כוכבים מטמאין במגע אע"פ שאין מטמאין באהל כדתניא[ד] קברי העובדי כוכבים אין מטמאין באהל אלא בנגיעה וכל שהיה קודם הדיבור קודם ממן תורה בין של עובדי כוכבים בין של ישראל קרי ליה קבר בן מת וקבר העובדי כוכבי' לאחר הדיבור [ה]כקודם הדיבור שאין מטמאין באהל לפי שלא ניתנה להם תורה ומש"ה קרי ליה קבר שלפני הדיבור: **והאי אבר מן המת ומן המי שנהלל היכי דמי אי דאים בהו עצם כשעורה הא אירכו להו מהנוגע בעצם או בחלל** (ג) **אלא לאו דאים בהו עצם כשעורה ולא כשר כרלוי וקא מרבי ליה רחמנא.** הילכך הוחיל ואיתרבי ליה ליהוי זיר מגלח עליו: **ורבי יוחנן אמר לך לעולם דאים ביה.** עצם כשעורה ואם אינו ענין למגעו דנפקא ליה מהנוגע בעצם תנהו ענין למשאו אבל אם אין (ד) העצם כשעורה ולא כשר כרלוי לעולם אין עומאתו כלום ואין הזיר מגלח עליו: **ואינו מאהיל למנוס זיירות דעהרה עד שיטהר כו': איבעיא להו הא דקתני עד שיטהר כשביעי קאי.** כלומר עד דעביד הערב שמש כשביעי דהייט (ד) שביעי ומעיל שמיני: **ומני ר"א היא.** דאמר בפ' מי שאמר הריני זיר מגלח (לעיל ד' יח:) מתחיל ומונה מיד משום ה)**וקדש** את ראשו ביום ההוא[ה] אע"פ שלא הביא קרבנותיו: **או דלמא.** מאי עד שיטהר דקאמר עד שיביא קרבנותיו דפרוסי קמפרש: **ומני רבנן היא.** דפליגי עליה ואמרי דאין מתחיל למנות עד שיביא משמו דהיינו לאחר הבאת קרבנותיו וכל זמן שלא הביא קרבנותיו אינו מתחיל. ואי איכא ספרים דכתיב בהו ומני ר"ש היא לאו שבשמא היא דבריתא תני לה להא דרבנן כר"ש: **מדקתני סיפא.** אבל הסככות כו' מתחיל ומונה מיד מיום שביעי לפי שאינו מביא קרבן מכלל דרישא דאית ביה קרבן: **מאי עד שיטהר.** דקאמר עד שיביא קרבנותיו בשמשמע דהיינו ו)שמיני ומני רבנן היא דאמרי זיירות דטהרה עד יום שמיני לא חיילא: **מתני' אבל הסככות.** דהיינו אוהל המיסך על הארץ ויש עומאה תחת גוף (ה) ז)בא' מהן ואינו ידוע כנגד מי: וכן תחת אבנים הפרוצות היוצאות חוץ מן הגדר ועומאה תחת אחת מהן ואינו ידוע לאדם והלך זיר ותחיתן: **וביח הפרס.** שדה שנחרש בה קבר ונחרש: **ואדן העמים.** שנחר בארץ וכתוך ימי זיירותו יצא ה) וכנכנס לארץ העמים אין הזיר מגלח: ואין

דאמר מר א)**טומאה בוקעת ועולה ויורדת ואילו גבי נגיעה אמר רב יהודה תניא** ב)ג)(**וכל**) **הנוגע בעצם או בחלל** (ב) **בעצם זה עצם כשעורה או בחלל זה אבר הנחלל מן החי ואין בו להעלות ארוכה או במת זה אבר הנחלל מן המת או בקבר אמר ר"ל** [1]**זה קבר שלפני הדיבור האי אבר מן המת היכי דמי אי דאית ביה עצם כשעורה היינו הנוגע בעצם אלא דלית ביה עצם כשעורה ואפ' הכי רחמנא רבייה** (ג) **אמר לך ר' יוחנן לעולם דאית ביה ואם אינו ענין למגעו** [2]**תנהו ענין למשאו: ומזה בשלישי ובשביעי וסותר וכו':** [3]**איבעיא להו הא דקתני עד שיטהר בשביעי קאי עד דעביד הערב שמש ומני** ג)**ר"א היא או דילמא בשמיני קאי ומאי עד שיטהר עד שיביא קרבנותיו ומני רבנן היא תא שמע מדקתני סיפא מתחיל ומונה מיד הא רישא מאי עד שיטהר עד שיביא קרבנותיו ומני רבנן היא דאמרי זיירות דטהרה עד שמיני לא חיילא: מתני'** ד)**אבל הסככות והפרעות ובית הפרס וארץ העמים והגולל והדופק ורביעית דם ואהל** א) **ורובע עצמות וכלים הנוגעים במת ובימי ספרו וביומי גמרו על אלו אין הזיר מגלח** [1]**ומזה בשלישי ובשביעי**

ואילו גבי נגיעה תניא וכל[1] הנוגע בעצם או בחלל עצם זו עצם כשעורה בחלל זו אבר הנחלל מן המי ואין בו כדי להעלות ארוכה או במת זה אבר הנחלל מן המת ואין בו כדי להעלות[2]. כולהו קלאי[3] וכולהו דרשות אחיי לענין מגע: **או** בקבר רשב"ל אמר זה קבר שלפני הדיבור. שקודם מתן תורה ול"ע לרבנן דר"ש דאמרי (יבמות ד' פא.), אף קברי עובדי כוכבי' מטמאין באהל דלא דרשינן אדם אתם קרויין אדם וכו' אמאי אינטריך [או בקבר] וי"ל דר"ש היא מיהו קשה [3] דהכי גבי נגיעה מוקה ר"ש דקברי עובדי כוכבים מטמאין במגע ומשא כדאמר רבינא בפרק הבא על יבמתו (שם ד' פא.), ודוחק לומר דלא כרבינא והכי"ל פירש קבר שלפני הדיבור גם אותן שמתו [1] קודם[4] מתן תורה קודם שנאמרה פרשת טומאת מת דש"ד אמינא אדם כי ימות באהל מפרשה זו ואילך וכיולא בזה יש [5] בפ' בתרא דהוריות (ד' י.) דמצריך פסוק לזב שלפני הדיבור משום ד[1] דסד"א אינ מים כי יהיה זב מבשרו מכאן ואילך ה[1]ומקשינן לר"ש אמאי הוה רבי בנאה מציין מערת המכפלה בפרק חזקת הבתים (ב"מ נח.), והא קודם מתן תורה לר"ש לא מטמא באהל וכפ"ק דמ"ק (ד' ה.) אמרי דאין מציינים [על דבר שאינו] מטמא באהל ואומר הריב"א דשפיר קרייה אדם אדם הראשון ואבהיהם האדם הגדול בענקים[5] ת"ל דקבר מקבר שלפני הדיבור גרנה קבר [1] שלאחר הדיבור שלאחר מתן תורה[1]: **אלא** דלית ביה עצם כשעורה **ואפ' הכי מטמא ורחמנא**[6] רבייה. כיון שיש בו אבר שלם: ור' יוחנן אמר לך לעולם דאית ביה כשעורה ואם אינו ענין למגעו תנהו ענין למשאו. אם אינו ענין לנוגע דנפקא ליה מהנוגע בעצם תנהו לענין משאו דעצם כשעורה מטמא במשא וקשה דש"ל מאי קאמר או במת זה אבר הנחלל מן המת ואית בו [כשעורה][7] לימא זו עצם כשעורה: ואינו מתחיל למנות עד שיטהר ויביא קרבנותיו ואיבעיא ליה עד שיטהר. כשביעי קאי דלאחר שטבל והזה[8] וגלח ומתחיל[9] מאותו יום למנות זיירות טהרה ויביא קרבנותיו כשמיני ומני ר"א היא דאמר לעיל פרק מי שאמר (ד' יח:) מתחיל ומונה מיד פירוש שמתחיל ומונה משביעי כדפי' שם או דילמא כשמיני קאי ומאי עד שיטהר שיביא קרבנותיו ומני רבנן היא דאמרי וקדש לאשו ביום ההוא ביום הבאת קרבנותיו: **ת"ש** מדקתני מתחיל ומונה מיד בהדי[10] הנך שאין הזיר מביא קרבן טומאה ומזה כשלישי וכשביעי ומתחיל ומונה מיד דהיינו כשביעי שהרי אינו זקוק להביא קרבן טומאה [1] דאמר בריש עד דקתני[11] ולא קתני מתחיל ומונה מיד כמו בסיפא שמע מינה בריש עד שיטהר ויביא קרבנותיו קאמר ומני רבנן היא:

סככות ופרעות. מפ' בגמ' [מאי ניהו]: **בית הפרס.** שדה שנחרש בו קבר [ועד ק' אמה] אשו חכמים שמא דלגל המחרישה בעצמות ונשתייר שם עצם כשעורה וליכא טומאה אלא מדרבנן: **וארץ העמים.** לגזרו בה רבנן טומאה כדאמר בפ"ק דשבת (ד' טו.): **הגולל והדופק.** פרש"י בפ"ק דכתובות (דף ד:) גולל זה כיסוי הארון ודופק הוא דופן של לדלין וקשה לר"ת דאמר בפ' בהמה המקשה (חולין עב.) על פני השדה לרבות גולל ודופק משמע דגלויין הן גולל ודופק ואלו מכוסין הן ופר"ת דגולל הוא המלבה ודופק אבנים שהמלבה נשענת בהן וכמקום אחר מפורש בתורה[1]: **ורביעית דם ואהל ורובע**[12] **עצמות.** [אע"פ שמטמאין באהל אין הזיר מגלח עליהן וכדין הוא דהוה ליה למתני פחות מחלי לוג דם או פחות מחלי קב אלא נקט שיעורים המפורסמין ה)כפ"ק דאהלות שהן מטמאין באהל]: **וכלים** הנוגעים במת. דמי ימות מת עליו אמרה תורה [ובגמ' מפ'[13] בחיו כלים אחרים]: **וימי ספרו** ימי גמרו. פי' זיר שמנה מקלת זיירות ונלטרע בין ימי גמרו דהיינו ימי אלוטו שהמליטוהו לטומאה ובין ימי ספרו אחר שהוחלט ולאה בההן והנה נרפא הנגע מן הלרוע ומביא לפורים ומגלח ונכנס במחנה ישראל ושב מחוץ לאהלו שבעת ימים שאסור בתשמיש ויטוח [והשביעי מגלח] ובשמיני מביא קרבנות לרעתו ואותן ימים קרויין ימי ספרו ואין עולין לימי זיירות ואינן מבטלין את הקודמים ה[1] (וכתב בזיר) ואיצטריך למיתני [ספרו וגמרו] דאי תנא ספרו ה"מ אבל ימי גמרו דחמירי קותר ואי תנא גמרו ה"מ אבל ספרו דקיל עולה ולריך עיון דלא ליתני אלא ספרו וליכא למימר אבל גמרו קותר דש"כ מאי נפקא מינה במה שימי ספרו אינו קותר הרי כבר סתר מטעם ימי גמרו: **על** אלו אין הזיר מגלח. לא קאי אימי ספרו ואימי גמרו שהרי [הוא לריך] לגלח בשביל לרעתו אלא קאי אשאלה שאין מגלח כדין זיר עמה: **ומזה.** בגמ' משמע דלא קאי אכלים הנוגעים במת דמיירי בכלי עץ ואין אדם הנוגע בהם לריך הזאה [וכן לא קאי אימי גמרו ואימי ספרו דאין טעון הזאה] אלא קאי אשאלה אריביעית דם וגולל ודופק: ואינו

ומאי עד שיטהר בהבאת קרבנותיו ומני ר' היא דאמר וקדש את ראשו ביום ההוא ביום הבאת קרבנותיו:

עין משפט נר מצוה

נה א מיי' פ"ז מהלכות טומאת מת הלכה ד ה ו:
נו ב מיי' שם פרק ג הלכה כ:
נז ג מיי' שם פרק ג הלכה יב:
נח ד מיי' שם פרק ג הלכה כ:
נט ה מיי' פ"ז מהלכות נזירות הלכה ו [מ]:
ס ו מיי' שם הלכה ז:

הגהות התוספות

1. ל"ל ומל. ופי' תו"ש פ"ק דכלים מ"ד ד"ה מטמא. 2. ל"ל להעלות ארוכה. 3. מל"ל הא קרא. 4. כפ"ת לאחר. 5. (יהושע יד). 6. ל"ל דחממא. 7. תיתוס ולאין בו כשעורה נמחק. ול"ל ואין בו כו'. וכ"כ בפ"ת. 8. ל"ל שהזה ומגל. 9. ל"ל מתחיל. 10. מינת בהדי נמחק. ול"ל בהנך. 11. ל"ל הא כרישא דקתני עד שיטהר ולא קתני סי'. 12. ל"ל ולאהל רובע. וכ"כ בפ"ת ופי' תו"ש. 13. ל"ל לאחרים.

מוסף רש"י

טומאה בוקעת ועולה. ומטמאה כל המאהילים עליה אפילו אמוץ לרקיע (חולין עא.).

פי' הרא"ש

או בקבר אמר ר"ל זה הקבר שלפני הדיבור שקודם מתן תורה דאמר פ' הבא על יבמתו אמר רשב"י קברי עובדי כוכבים אינם מטמאים דכתיב ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם אתם קרויים אדם כו'. ופריך והא כתיב כל הורג נפש וכל נוגע בחלל תתחטאו ומשני דלמא איקטיל חד מיניהו. רבינא אמר נהי דמטמעטינהו מטומא' אהל דכתיב אדם כי ימות באהל ממנע וממשא מי מטמעטינהו. משמע דלאידך שנייא דאצטריך לשנויי דלמא איקטיל חד מישראל סבר דאף ממגע ומשא מעטי'. ולדידיה איצט' הכא לרבות קבר שלפני הדיבור דאע"ג דלאו ישראל נינהו מטמאו במגעו דהכא במגע איירי ולמגע רבינהו קרא ולא לאהל. ור' בנאה דהוה מציין מערת המכפלה בפ' ח"ה סבר כרבנן דר"ש דפ"ק דמ"ק אמרי' אין מציינין אלא על קבר שמטמא באהל. ורישב"א היה אומר דשפיר קריין אדם אדם הראשון ואבהם אדם הגדול בענקים; ואפ"ה רחמנא רבייה כיון דהוי אבר שלם: ואם אינו ענין למגעו תנהו ענין למשאו. צ"ע לר"ל מנ"ל דעצם כשעורה מטמא במשא: עד שיטהר דקתני בד' אחר הזאה וטבילה: ומני ר"א דאמר וקדש את ראשו ביום ההוא ביום תגלחתו שמתחיל ומונה מיד בו ביום. אז דלמא בת'

הגהות הב"ח

(ה) נס' לו כחלל וגר' בעצם זה: (ב) שם ולפי' הכי דחממא רבייה ור' יוחנן אמר לך לעולם: (ג) רש"י ד"ה והאי אבר וכו' לא כחלל למה לי אלא לאו: (ד) ד"ה מיכעיא להו וכו' דהייט דבפיק שביעי ומיעל שמיני ומני בל"ל והל"ת: (ה) ד"ה אבל וכו' עוף אחד מהן:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אי בקבר. בפ' בתרא דהוריות וכו' אינו מדוקדק דהתם בחמת מתעסין כי יהיה פרט לפני הדיבור וכ"כ תוס' בנדה דף ע ע"ב:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) מתני' והדופק וכו' ואהל. ג"כ ע' מיי"ע ד"ה ואהל וכו': ב) תוד"ה לו וכו' מיהו קשה דהכא נמי נגיעה כתיב ומתה כל"ל: ג) בא"ד גם אותן שמתו קודם. תיתוס קודם נמחק. וג"כ אחר. ס"מ ריש"ס: ד) בא"ד הדיבור משום דסד"א. תיתוס דסד"ל נמחק. וג"כ דסמיכ כל"ל ובקטנ בזה תמיהה הרב מ"מ בעל"ל בריר ודו"ק (מ"ה עי' נדבני מר ניסי הרב המחבר ז"ל בחיבורו הורה נגה. דף ל' ע"ב וע"ג): ה) בא"ד כי יהיה וכו' מכלן ואילך. כלן הס"ד ומ"כ מה"ד ומקשי כל"ל: ו) בא"ד מקבר שלפני וכו' שלאחר הדיבור שלאחר. ג' תיתוס שלאחר הדיבור של כל"ל וכן הוא בנדה דף ע' ע"ב' בתוס' ד"ה ואין נגיע מלא וכו' ס"מ ריש"ס: ז) ד"ה ת"ס וכו' קרבן טומאה אחר. תיתוס שלאחר נמחק. וכ"כ הא:

ח) ד"ה וימי ספרו וכו' הקודמים וכתב בנזיר. תיתוס וכתב בנזיר נמחקו. וכ"כ וכתב בפירוש מזיר כל"ל ור"ל שמצאו לאחה מפורש על מזיר שכתב. מ"מ:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com